

**ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΤΩΝ ΔΥΟ ΠΡΥΤΑΝΕΙΩΝ, 1984 & 1985**

της

Μ. ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗ-ΔΕΛΙΒΑΝΗ
Καθηγήτριας-Πρυτάνεως της Α.Β.Σ.Θ.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1988

Απολογισμός

των δύο Πρυτανειών, 1984 & 1985

της

Μ. Νεγρεπόντη-Δελιβάνη, Καθηγήτριας-Πρυτάνεως

της Α.Β.Σ.Θ.

*****

Όπως το εκλεκτορικό σώμα της ΑΒΣΘ με τίμησε με δύο συνεχόμενες εκλογές, το 1984 (όταν η Σχολή είχε ακόμη μόνο ένα Τμήμα, και η θητεία ήταν διετής) και το 1985 (όταν, ήδη, η Σχολή είχε χωρισθεί σε δύο Τμήματα και η θητεία του Πρύτανη ήταν τριετής), το χρονικό διάστημα στο οποίο θα αναφερθεί ο παρόν απολογισμός μου, είναι σχεδόν πέντε χρόνια.

Θα χωρίσω την ανάλυση σε Εισαγωγή και σε τρία Μέρη, που θα είναι τα ακόλουθα:

I. Τι πραγματοποιήθηκε στην ΑΒΣΘ από το 1984 ως το 1988.

II. Τι δεν μπόρεσε να πραγματοποιηθεί στο παραπάνω χρονικό διάστημα

III. Πώς διαγράφεται η πορεία της Σχολής στο μέλλον.

Εισαγωγή

Με το Νόμο 1268/82, δύπις είναι γνωστό, στην εκλογή του οποιουδήποτε Πρύτανη ΑΕΙ μετρούν εξίσου οι φοιτητές, δύο και τα μέλη του ΔΕΠ. Η έντονη αυτή συμμετοχή των φοιτητών, που στην ουσία είναι συμμετοχή των πολιτικών τους παρατάξεων, δεν είναι αυτή καθεαυτή αρνητική, ενώ αντίθετα είναι σαφώς δημοκρατική, με την έννοια ότι το ποιός, εκάστοτε, θα είναι Πρύτανης ενδιαφέρει και τους φοιτητές ενός ΑΕΙ, δύο και τα μέλη του ΔΕΠ του. Εντούτοις, υπάρχουν κάποια πολύ σημαντικά προβλήματα, που μπορεί να προκύψουν από την "πολιτικοποίηση", από τη μια πλευρά του Πρύτανη, που δεν είναι και δεν θα έπρεπε να είναι πολιτικό πρόσωπο, και από τους συνδυασμούς με βάση τους οποίους εκλέγεται, από την άλλη. Η κάθε φοιτητική παράταξη, που με την ψήφο της στήριξε την εκλογή του Πρύτανη, ενδεχόμενα, θεωρεί ότι αυτός οφείλει να εκτελεί, στο διάστημα της θητείας του, με συνέχεια και συνέπεια ένα πρόγραμμα για το ΑΕΙ, που τις γενικές κατευθύνσεις έχει

η ίδια υιοθετήσει, όχι δμως και οι υπόλοιπες φοιτητικές παρατάξεις.

Ο διάλογος, κι αυτό είναι ένα αρνητικό σημείο του νέου θεσμού, ανάμεσα στον Πρύτανη και στις φοιτητικές παρατάξεις, εκ προϊμίων, αποκλείεται τουλάχιστον για θέματα, για τα οποία έχουν παρθεί σαφείς αποφάσεις από τα διάφορα κόμματα.

Μπροστά, λοιπόν, στον πλουραλισμό απόψεων, για το ίδιο θέμα, των διαφόρων φοιτητικών παρατάξεων, ο Πρύτανης ουσιαστικά δεν έχει πάντοτε τη δυνατότητα να ταχθεί υπέρ αυτής, που ο ίδιος θεωρεί ορθή. Γιατί, αν το κάνει, θεωρείται αυτόματα προδότης δλων των φοιτητικών παρατάξεων, που έχουν αντίθετη γνώμη. Και το χάσμα γίνεται αγεφύρωτο, και με τη συνδρομή "καλοθελητών", που εξυπηρετώντας συχνά ιδιοτελή προσωπικά συμφέροντα, πυροδοτούν την εικόνα "προδοσίας" του Πρύτανη! Η προσπάθεια ισορροπίας, επάνω σε τεντωμένο σκοινί είναι ανέφικτη, ειδικά, όταν οι διαφορές και οι αντιξούτητες, ανάμεσα στις διάφορες φοιτητικές παρατάξεις, αλλά και σε άλλα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας, εντείνονται.

Και, δμως, με τον τρόπο αυτό ο εκάστοτε Πρύτανης ή αδυνατεί να εκτελέσει το έργο, για το οποίο εκλέχτηκε, ή καθιερώνεται, τελικά, ως "προδότης" αν επιχειρήσει να το συνεχίσει. Η αναζήτηση της "αντικειμενικής αλήθειας", αυτής της λύσης που στην κάθε περίπτωση θα εξυπηρετούσε καλύτερα τα συμφέροντα του ΑΕΙ, είναι πέρα για πέρα μάταιη κάτω απ' αυτές τις συνθήκες. Γιατί δλοι, ανεξάρτητα, πιστεύουν πως η δική τους λύση, εκ διαμέτρου αντίθετη με των υπολοίπων, εκφράζει την "αντικειμενική αλήθεια".

Τελικά, βέβαια, κάποια από τις πολλές και εναλλακτικές λύσεις θα ακολουθηθεί. Όμως, αυτή, θα είναι, απλά και μόνο, το συγκυριακό αποτέλεσμα κάποιας πλειοψηφίας, που μπορεί να βγήκε:

' - ύστερα, από κάποιες συναλλαγές, που αναφέρονται σε θέμα άσχετο με τη συγκεκριμένη ψηφοφορία

- από κάποιες ευκαιριακές συμμαχίες, που αντιμετώπισαν τα εκάστοτε προβλήματα στενά και πολύ βραχύχρονα

- από την επικράτηση προσωπικών εμπαθειών, που φυσικά δεν προωθούν ούτε τους στόχους του Φ.Κ., ούτε τους στόχους των AEI.

'Ενα πρώτο, λοιπόν, συμπέρασμά μου είναι πως ο Νόμος-Πλαίσιο για τα AEI, που αναμφίβολα και πρωταρχικά προσπάθησε να εκδημοκρατήσει τη δομή των AEI, βασίστηκε σιωπηρά σε μια προϋπόθεση, που δεν υπάρχει πια: "στην ενότητα του Φ.Κ.". Η πεποίθησή μου είναι πως το Φ.Κ. μόνο αν επιδιώκει κοινούς κατευθυντήριους στόχους, μόνο τότε, μπορεί να αποτελέσει αντίβαρο σε ό,τι ο Ν.1268/82 επιχείρησε να πολεμήσει'. Διαφορετικά, το Φ.Κ. κινδυνεύει να εξυπηρετεί με τρόπο αποσπασματικό και συγκυριακό κάποια συμφέροντα, που ασφαλώς δεν είναι και δικά του.

Και, βέβαια, ανεξάρτητα από τις πολιτικές θέσεις της κάθε φοιτητικής παράταξης, που αναγκαστικά διαφέρουν αναμεταξύ τους, υπάρχουν τα πολύ συγκεκριμένα φοιτητικά προβλήματα, υπάρχουν κάποιες εναλλακτικές λύσεις που είναι, για δλους, καλύτερες από κάποιες άλλες, και που η συλλογική προώθησή τους θα είχε, ως αποτέλεσμα, τη συσπείρωση των φοιτητών, γύρω από το Δ.Σ. του Συλλόγου τους.

Τέτοια προβλήματα, ανάμεσα σε άλλα, θα έπρεπε να είναι η αντικειμενική εφαρμογή αξιοκρατικών κριτηρίων για την εκλογή και την εξέλιξη μελών ΔΕΠ ενός AEI^o η ενθάρρυνση άμιλλας, ανάμεσα στα μέλη ΔΕΠ και τους φοιτητές, για περισσότερες και υψηλότερου επιπέδου επιστημονικές δραστηριότητες^o η συνεχής προσπάθεια διεύσδυσης και κριτικής της οικονομικής επικαιρότητας, ελληνικής και διεθνούς^o η χάραξη προγραμματικών κατευθυντήριων γραμμών, βραχυπροθέσμων, μεσοπροθέσμων και μακροπροθέσμων, σχετικά με την πορεία του AEI, μέσα στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της κοινωνίας^o η συγκεκριμενοποίηση των απαιτήσεων, σε επίπεδο ΔΕΠ και φοιτητών, από την Πολιτεία και η επιδίωξή τους, με συνέχεια, επιμονή και συνέπεια κ.ά.

Για λόγους, που η ερμηνεία τους θα πρέπει να αναζητηθεί σε πολυάριθμες μεταβλητές, εσωτερικές αλλά και εξωτερικές των AEI, δεν ήταν δυστυχώς αυτή η εμπειρία μου, από την πεντάχρονη σχεδόν Πρυτανεία μου. Και, χωρίς, να είμαι πλήρως ενήμερη, για

το τί συμβαίνει σε άλλα ΑΕΙ, πιστεύω, όμως, πως η κατάσταση και σ' αυτά, μόνο οριακά μπορεί να διαφέρει από την ΑΒΣΘ.

ΜΕΡΟΣ Ι

ΤΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΣΤΗΝ Α.Β.Σ.Θ. ΑΠΟ ΤΟ 1984 Ή ΟΣ ΤΟ 1988

Κάτω από αντίξοες, μέχρι και πολύ αντίξοες συνθήκες, ύστερα από το 1985, μπόρεσαν εντούτοις να υλοποιηθούν κάποιοι στόχοι, όπως και να προετοιμαστεί το έδαφος για την υλοποίηση άλλων. Ανάμεσα σ' αυτούς, μερικοί εμφανίζονται με πολύ συγκεκριμένο τρόπο, ενώ οι υπόλοιποι έχουν μόνο συγκεκριμένες συνέπειες. Για όλους αυτούς βοηθήθηκα σε κάποια βαθμό, από σημαντικό ως, και κάποτε, "αρνητικό", από τους δύο αντιπρυτάνεις κ.κ. Σταύρο Ξιάρχο και Δημήτρη Παπαδόπουλο, τα μέλη του ΔΕΠ, του ΕΔΠ και τους ΕΜΥ, όπως και από το Δ.Σ. των φοιτητών της Σχολής, και, φυσικά, από το διοικητικό προσωπικό της. Η απογραφή δεν μπορεί να είναι πλήρης, αλλά μόνο επιλεκτική και ενδεικτική:

1. Λεκτοροποίηση

Ασφαλώς, δεν πίστευα ούτε πιστεύω πως τα ΑΕΙ αποτελούν χώρο εξεύρεσης εργασίας από άτομα που στερούνται τα απαραίτητα προσόντα για την ομαλή εξέλιξή τους, μέσα σ' αυτά. Οι απαιτήσεις της "αξιοκρατίας", που πρέπει να αποτελούν το θεμέλιο λίθο των ΑΕΙ, οφείλουν να εφαρμόζονται χωρίς εξαίρεση και να μην εξυπηρετούν καμίας μορφής "συμφέροντα".

"Έχοντας ζήσει και εργασθεί στην ΑΒΣΘ, πολλά χρόνια, είχα τη βάσιμη εντύπωση πως πολύ συχνά η ξαφνική επίκληση "αξιοκρατικών κριτηρίων" επεδίωκε τη συγκάλυψη ποικιλομόρφων, και όχι διαφανών στόχων. 'Ισως, κάτι τέτοιο να συνέβαινε και σε άλλα ΑΕΙ, αλλά ίσως και να αποτελούσε μια από τις πολλές ιδιομορφίες της ΑΒΣΘ. Πεπεισμένη, γι' αυτό, πως τα "αξιοκρατικά κριτήρια" είναι η μοναδική οδός πλεύσης των ΑΕΙ, μόνο όταν εφαρμόζονται, ως γενικό μέτρο, και όχι όταν εφαρμόζονται για να δικαιολογήσουν διάφορα μέτρα και σταθμά για τις ίδιες περιπτώσεις, εισηγήθηκα, χωρίς καμία διάκριση, τη λεκτοροποίηση όλων των νέων επιστημό-

νων, που διέθεταν στοιχειωδώς τα προσόντα, που απαιτούσε ο Νόμος Εισηγήθηκα τη λεκτοροποίηση, ακόμη και εκείνων, που από τότε ήμουν σίγουρη, πως δεν θα ήταν σε θέση, στη συνέχεια, να διαμορφώσουν μια συμπεριφορά ακαδημαϊκά ανεξάρτητη από τις όποιες επιρροές και πιέσεις. Η οποιαδήποτε, όμως, διάκριση, στην ΑΒΣΘ του 1985, που θα είχε προωθηθεί με δική μου πρωτοβουλία, θα ήταν πολύ εύκολο να καταλήξει στην εφαρμογή "διαφορετικών μέτρων και σταθμών" για την ίδια περίπτωση. Και κάτι τέτοιο θα μου ήταν αδύνατο να συγχωρήσω στον εαυτό μου.

2. Κατάτμηση σε 2 Τμήματα

Το 1985, η ΑΒΣΘ ήταν το μοναδικό ΑΕΙ, στην Ελλάδα, που είχε παραμείνει με ένα Τμήμα. Η κατάτμησή της, λοιπόν, αρχικά σε δύο και στη συνέχεια ενδεχόμενα σε περισσότερα, ήταν επιτακτική για λόγους καθαρής επιστημονικής της εξέλιξης. Ασφαλώς, το θέμα της κατάτμησης δεν εμφανίστηκε μόνο κάτω από την παραπάνω οπτική γωνία¹ και σαφώς ήταν πρόβλημα με πολλές προεκτάσεις, στις οποίες εντούτοις η πολιτική, που προβλήθηκε και ίσως επηρέασε το περισσότερο ήταν, τελικά, η λιγότερο σημαντική.

Το βέβαιο είναι πως είχε ωριμάσει η σκέψη, ανάμεσα σε δύο ους τους φορείς της παν/κής κοινότητας, πως το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, ανεξάρτητο από το θανάσιμο αγκάλιασμα του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων, θα μπορούσε να εξελιχθεί, να διευρυνθεί και να διαδραματίσει το ρόλο που μελλόταν στη μερίδα του. Ήταν, δηλαδή, μια αντίδραση ανάλογη, στο παρελθόν, με αυτήν των Οικονομικών Σχολών, που προσπαθούσαν για χρόνια να ανεξαρτοποιηθούν από την καταπίεση των Νομικών Σχολών.

Παρά τις αντιδράσεις, που ήταν έντονες, πολύπλευρες και απρόβλεπτες, και που ενδεχόμενα περιλάμβαναν και τις προσπάθειες του δυνάστη που ήθελε να εξακολουθεί να έχει καταδυναστευομένους η κατάτμηση, τελικά, πραγματοποιήθηκε.

Ο απολογισμός των όποιων επιτευγμάτων της κατάτμησης είναι, ακόμη, πρώτορος. Και, οπωσδήποτε, μια οικονομική Σχολή με δύο Τμήματα έχει, καταρχήν, το δικαίωμα να αντιμετωπίζει με μεγαλύ-

τερη αισιοδοξία το 1992, από όσο αν είχε παραμείνει με ένα.

Όπως, όμως, τα κύρια αίτια της κατάτμησης, που εμφανίστηκαν, με τρόπο εκρηκτικό, το 1984 και που στην πορεία της δλης διαδικασίας αποκάλυψαν κάποιες νοσηρές καταστάσεις, ήταν πολύμορφα, πολύπλευρα και πολυσχιδή, θα πρέπει να θεωρηθεί σίγουρο πως η ανεξαρτοποίηση του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων δεν θα οριστικοποιηθεί, αν κάποιοι που εργάζονται στο πρώτο εξακολουθούν να επιθυμούν να εξαρτώνται από το δεύτερο.

3. Το νέο κτίριο της Σχολής

Υστερα από χρόνιες προσπάθειες, που αριθμούν όσο και τα χρόνια ύπαρξης της ΑΒΣΘ και ισάριθμες ασαφείς, ενπολλοίς, και απροσδιόριστες αντιδράσεις, θεμελιώθηκε, επιτέλους το νέο κτίριο της Σχολής. Φέτος, μέσα στο καλοκαίρι, ελπίζεται πως ένα μεγάλο τμήμα του θα εγκαινιασθεί, ενώ και το υπόλοιπο βρίσκεται στην οδό της απρόσκοπτης αποπεράτωσή του.

Πάρα πολλά προβλήματα, που έχουν σχέση με την ποιότητα ζωής όσων εργάζονται μέσα στη Σχολή, όπως και με το επίπεδο παροχής των εν γένει υπηρεσιών της εκπαίδευσης, θα αντιμετωπισθούν έτσι με τρόπο σχεδόν αυτόματο.

4. Άνοιγμα της Σχολής προς τα έξω

Για λόγους, που δεν θεώρησα απαραίτητο να διερευνήσω, δταν πριν 5 χρόνια ανέλαβα την Πρυτανεία, η Σχολή ήταν "κλεισμένη στο καβούκι της". Εθνικές γιορτές και καθιερωμένες επέτειοι κ.τ.λ. γιορτάζονταν "κεκλεισμένων των θυρών". Σάνα η ΑΒΣΘ και το σύνολο της πανεπιστημιακής κοινότητας, που την αποτελούσε, να ομολογούσε "υπροπή" προς τα έξω! Σάνα έδινε την εντύπωση, τηρουμένων των αναλογιών, κάποιας κατηγορίας ανθρώπων, που δεν καλούν φίλους στο σπίτι τους, γιατί φοβούνται πως θα σχολιάσουν τα όποια στραβά τους.

Και βέβαια, είχα πλήρη συνείδηση του γεγονότος πως τίποτε δεν ήταν και δεν είναι τέλειο στη Σχολή μας. Ούτε το κτίριο, ούτε η διαρύθμιση του χώρου, ούτε οι ομιλίες που κατά περίπτω-

ση, γινόνταν. Τα πολύ έντονα, ετνούτοις, και πολυάρθιμα προβλήματα της ΑΒΣΘ, δεν μπορούσαν να δικαιολογήσουν τον αποκλεισμό της από τον έξω κόσμο. Και στο βαθμό, που η κοινωνική απομόνωση της ΑΒΣΘ στρεφόταν μοιραία εναντίον των φοιτητών, των μελών του ΔΕΠ και ολόκληρου του διοικητικού της προσωπικού, ήταν ξεκάθαρο πως δεν είχα δικαίωμα να τη συνεχίσω. Επρόκειτο για το δεύτερο ΑΕΙ της Θεσσαλονίκης, στο οποίο η Πολιτεία είχε αναθέσει κάποιο σημαντικό εκπαιδευτικό έργο, και του οποίου οι δραστηριότητες και τα προβλήματα ενδιέφεραν τις αρχές και τους κατοίκους της πόλης.

Σιγά-σιγά, με πολύ κόπο, με μεγάλες προσπάθειες, έγινε κατορθωτό να γεμίσουν οι αίθουσες των γιορταστικών εκδηλώσεων της Σχολής: με την Εκκλησία, τις δικαστικές, πολιτικές και στρατιωτικές αρχές, την κοινωνία της πόλης κι ολόκληρη την πανεπιστημιακή της κοινότητα.

Ξέρω, πως αρκετοί διαφωνούσαν σ' αυτό το άνοιγμα της Σχολής, προς τα έξω, με τη γενική δικαιολογία: "για τέτοια είμαστε με τόσα και τόσα προβλήματα που έχουμε;" 'Όμως, τα προβλήματα, ποτέ, δεν τελειώνουν, η ζωή συνεχίζεται, και τελικά, η φωνή ενός ΑΕΙ δταν ζητά την αντιμετώπισή τους από την Πολιτεία, ακούγεται πιο δυνατά και πιο καθαρά, δταν δεν φοβάται να δείξει αυτό, που είναι, στον ευρύτερο κοινωνικό της περίγυρο. 'Όταν την κάθε στιγμή εξαντλεί τα μέσα που έχει στη διάθεσή του, έστω κι δταν αυτά είναι ανεπαρκέστατα' δταν, τέλος, δεν θεωρεί λιγότερο καλά από όλα ΑΕΙ τα μέλη της δικής του πανεπιστημιακής κοινότητας και δεν δίνει την εντύπωση, πως έχει λόγους να τα κρύβει. Η ΑΒΣΘ, όπως και το ΑΠΘ και όπως και όλα τα ελληνικά ΑΕΙ απεικονίζουν από τη σκοπιά τους, τις αγωνίες, τα προβλήματα και τα οράματα της χώρας μας' εξελίσσονται με το γενικότερο κοινωνικοοικονομικό και εκπολιτιστικό της επίπεδο' εξελίσσονται με μεγάλη βραδύτητα' δύο βήματα προς τα μπρος, ένα βήμα προς τα πίσω. Αν, όμως, όλοι κάνουμε το καθήκον μας, στο έπακρο, μέσα σ' αυτά, κι αν ακόμη δεν έχουμε ενοχές για ανεκμετάλλευτες ευκαιρίες, που αφήσαμε να περάσουν, τα ΑΕΙ με το όποιο επίπεδο τους ανήκουν στην κοινωνία. Δεν αποτελούν και δεν πρέπει να αποτελούν "κλειστούς χώρους γι' αυτήν".

5. Εισδοχή Α^{ετών} Φοιτητών

Στα πλαίσια των γενικότερων σκέψεων, που πρυτάνευσαν στην αμέσως προηγούμενη παράγραφο (4), θεώρησα απαραίτητο, στο διάστημα αυτό της

Πρυτανείας μου, να καλοσορίζονται, με τρόπο επίσημο, οι *AETEIS* φοιτητές της ΑΒΣΘ. Μια γιορτή ειδικά γι' αυτούς, που πέτυχαν στις εισαγωγικές εξετάσεις, που βρέθηκαν σε ξένο περιβάλλον, και που θάπρεπε να έχουν τη διαβεβαίωση πως είναι σ' αυτό καλοδεχούμενοι.

Η γιορτή αυτή ήταν, βασικά, ένας αγιασμός. Και θεωρώ εξαιρετική τιμή, αλλά και ιδιαίτερη τύχη το γεγονός, ότι ο Παναγιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ.κ. Παντελεήμων έκρινε, πως άξιζε τον κόπο να θυσιάζει τον πολύτιμο χρόνο του και να λαμπρύνει με την παρουσία του αυτή την εκδήλωση της Σχολής. Το ότι, ανάμεσά μας, υπάρχουν και άλθεοι (όπως, άλλωστε και οπουδήποτε άλλού), που ενδεχόμενα δεν έβλεπαν με καλό μάτι την αποφασιστική παρουσία της Εκκλησίας, στην εκδήλωση αυτή, δεν με ανησύχησε καθόλου. Ο καθένας μας είναι υπεύθυνος για τα πιστεύω του και απόλυτος κύριος για την επιλογή τους. Σε μια, εντούτοις, επίσημη εκδήλωση των ελληνικών AEI, πιστεύω πως είναι ξεκάθαρο, ότι η ευλογία της Εκκλησίας μας επιβάλλεται.

6. Αδελφοποιήσεις με AEI της αλλοδαπής

Για πρώτη φορά, στα 30 χρόνια ύπαρξης και λειτουργίας της ΑΒΣΘ, η Σχολή, στο διάστημα της Πρυτανείας μου, πραγματοποίησε διεθνή ανοίγματα, με τη μορφή συμφωνίας αδελφοποίησης, με αντίστοιχες Σχολές της αλλοδαπής.

Οι μέχρι σήμερα αυτές συμφωνίες είναι οι ακόλουθες:

- με τη Μεγάλη Οικονομική Σχολή της BRATISLAVA (Τσεχοσλοβακία)
- με την Ανώτατη Σχολή Εμπορικών & Βιομηχανικών Σπουδών της Μασαλλίας (Γαλλία)
- Με το Ινστιτούτο Οικονομικών & Δημοσιονομικών Σπουδών του SVICHTOV (Βουλγαρία).

Και οι τρεις συμφωνίες έχουν ήδη ενεργοποιηθεί, με ανταλλαγές μελών ΔΕΠ και φοιτητών, εκατέρωθεν. Οι εμπειρίες, οι νέες μέθοδοι έρευνας και διδασκαλίας, οι νέες τεχνικές σε επίπεδο συνεργασίας AEI και επιχειρήσεων, με μια λέξη "νέοι ορίζοντες", που περιλαμβάνουν δυνατότητες ποιοτικής ανάβαθμισης, είναι έτοι πιο προσιτές στην ΑΒΣΘ και στην πανεπιστημιακή της κοινότητα, χάρη σ' αυτές τις αδελφοποιήσεις.

7. Μέλος της CRE και της IAU η ΑΒΣΘ

Η ΑΒΣΘ, εδώ και δύο χρόνια, έγινε τακτικό μέλος του Ευρωπαϊκού και

του Παγκόσμιου Συμβουλίου Πρυτάνεων. Η αποδοχή της, λόγω των αναμφισβήτητων αδυναμιών της, που μοιραία καταλήγουν στη μη πλήρωση των κριτηρίων, που απαιτούν τα δύο αυτά Συμβούλια από τα μέλη τους, αντιμετώπισε δυσκολίες και συνδέθηκε με αρκετή αργοπορία. Τελικά, και χάρις στη βοήθεια Πρυτάνεων αρχαιότερων ελληνικών AEI, αυτή πραγματοποιήθηκε. Το επιχείρημά μου ήταν ότι δεν είναι νοητό ξένοι οργανισμοί να επιβάλλουν ιεράρχηση στα ελληνικά AEI, όταν μια τέτοια ιεράρχηση αποκλείεται με βάση τα δύσισχόνυν, σχετικά, στην Ελλάδα.

Και είναι, πράγματι, σημαντικό το ότι, ήδη, η ABΣΘ αναφέρεται ως τακτικό μέλος αυτών των δύο Συμβουλίων και συμμετέχει στις δραστηριότητές τους. Γιατί, εκτός από τη δυνατότητα της Σχολής να έχει ψήφο σε ό, τι αποφασίζεται για την πορεία και τις επιλογές των AEI, σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο, KANEIS δεν μπορεί να διαμφισβητήσει την ισοτιμία του πτυχίου της ABΣΘ με τα αντίστοιχα πτυχία των υπολοίπων AEI-μελών αυτών των Συμβουλίων.

8. Αλεξάνδρειο Μακεδονικό Πανεπιστήμιο Κοινωνικών Επιστημών

Όπως είναι γνωστό, η Σύγκλητος της ABΣΘ αποφάσισε τη μετονομασία της Σχολής σε Αλεξάνδρειο Μακεδονικό Πανεπιστήμιο Κοινωνικών Επιστημών, και την προσθήκη και άλλων Τμημάτων, που θα συμπληρώσουν τα ήδη υπάρχοντα δύο.

Η απόφαση αυτή δεν υλοποιήθηκε, αλλά έχει ασφαλώς τροχοδρομηθεί, εφόσον:

- Ο Τύπος της επιφύλαξε θερμή υποδοχή
- οι τοπικοί παράγοντες τη στήριξαν με ενθουσιασμό
- αποτελεί θέμα συζήτησης στο προσεχές ΣΑΠ.

Δεν χρειάζεται να επαναλάβω εδώ, το σκεπτικό και τα επιχειρήματα, που ήταν στη βάση αυτής της απόφασης. Ούτε, ακόμη, τους λόγους που άθεσαν τη Σύγκλητο της ABΣΘ να εγκαταλείψει παλιότερη απόφασή της περί συγχωνεύσεώς της με το Οικονομικό Τμήμα του ΑΠΘ. Αυτά, είναι λίγο-πολύ γνωστά στα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας, εφόσον την απασχολούν εδώ και 14 χρόνια. Θα ήθελα, μόνο, να υπογραμμίσω, πως το όνομα του Πανεπιστημίου, προς το οποίο η ABΣΘ αποφάσισε να εξελιχθεί, είναι το λιγότερο σημαντικό στοιχείο αυτής της απόφασης. Και, δίμως, σ' αυτό συγκεντρώθηκαν

κάποια πυρά αντίδρασης, παραβλέποντας έτσι την ουσία.

9. "Έκδοση Τεύχους επιστημονικών δραστηριοτήτων των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας της ΑΒΣΘ

Για πρώτη φορά το 1986 η ΑΒΣΘ έκδωσε ειδικό τεύχος, που περιλάμβανε τις επιστημονικές δραστηριότητες των μελών της, στο διάστημα των 5 προηγουμένων ετών.

Η φιλοσοφία της έκδοσης ενός τέτοιου τεύχους, που και άλλα ελληνικά ΑΕΙ τη δέχθηκαν πριν από την ΑΒΣΘ, ενώ έχει καθιερωθεί σε όλα, σχεδόν, τα ΑΕΙ του εξωτερικού, είναι πολύ απλή.

Πρώτον, ενθαρρύνει τη διεπιστημονική συνεργασία, εφόσον έτσι γνωστοποιούνται τα επιστημονικά και ερευνητικά πεδία, όσων εργάζονται στα ΑΕΙ.

Δεύτερον, γίνεται ευρύτερα γνωστή η ενασχόληση του καθενός με τα αντικείμενα της έρευνάς του, πράγμα που, φυσικά, δεν αποτελεί πρόβολη αλλά πρωταρχικό καθήκον των πανεπιστημιακών.

Τρίτον, ενεργεί ως κίνητρο για το μέλλον.

Το πρώτο αυτό τεύχος της ΑΒΣΘ ήταν, οπωσδήποτε, αρκετά ισχνό. Η αυτοκριτική δχι μόνο δεν βλάπτει, αλλά και επιβάλλεται με την προϋπόθεση, φυσικά, ότι περικλείει την ελπίδα μελλοντικής βελτίωσης, ιδιαίτερα στα πρόθυρα του 1992.

10. Προσπάθεια "απομονιμοποίησης" του ΚΟΒΕ

Πολυάριθμες προσπάθειές μου, όπως και πολύτιμος χρόνος της Πρυτανείας μου απέβλεψαν στην αναζωογόνηση του Ερευνητικού Κέντρου της ΑΒΣΘ, που για λόγους καθαρά τεχνικούς (νομική ανεπάρκεια), αν και είχε νομοθετηθεί, ουδέποτε μπόρεσε να λειτουργήσει. Παρά το γεγονός ότι, ήδη, χάρη σ' αυτές τις προσπάθειες, η νομική πλευρά του Κέντρου έχει, ορθολογικά, αντιμετωπιστεί, για λόγους ανεξάρτητους της θέλησής μου, που συνδέονται με την απόφαση της Πολιτείας να ρυθμίσει με ενιαίο τρόπο τα Ερευνητικά Κέντρα των ΑΕΙ, η λειτουργία του δεν έχει αρχίσει.

Η προσθήκη αυτού του Κέντρου στις δραστηριότητες της ΑΒΣΘ θα είναι πολύ αποφασιστική. Εκτός του ότι προβλέπεται, στο καταστατικό του, απασχόληση και για φοιτητές, η ύπαρξη ενός τέτοιου Κέντρου, στους κόλπους της ΑΒΣΘ, που θα είναι και το μοναδικό στην Β. Ελλάδα, θα μπορέσει να ενθαρρύνει την έρευνα μέσα σ' αυτήν, όπως και να βοηθήσει, ουσιαστικά, την

ανάπτυξη του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα της ευρύτερης αυτής γεωγραφικής περιοχής.

11. Γιορτασμός των 30 χρόνων της ΑΒΣΘ - Διεθνές Συνέδριο

Στο τέλος του 1987 η ΑΒΣΘ γιόρτασε τα 30 της χρόνια με διάφορες εκδηλώσεις, στις οποίες δύνατον δέσποσε η διοργάνωση διεθνούς συνεδρίου με θέμα: "Ο ρόλος μιας Ανώτατης Οικονομικής Σχολής το 2.000".

'Όπως ήταν η πρώτη φορά, για τη Σχολή αλλά και για μένα την ίδια, που αναλαμβάναμε ένα τόσο σοβαρό, δύσκολο και επικίνδυνο εγχείρημα, οι προετοιμασίες γι' αυτό απασχόλησαν ένα μεγάλο μέρος του διαθέσιμου χρόνου αρκετών μελών της πανεπιστημιακής μας κοινότητας.

Ο απολογισμός αυτού του γιορτασμού, με αιχμή το διήμερο διεθνές συνέδριο, πιστεύω, πως έχει από μόνος του καταγραφεί. Θα απεικονισθεί, με δλες του τις λεπτομέρειες, στον ειδικό Τόμο που ήδη τυπώνεται.

Αναμφίβολα, ολόκληρη η Θεσσαλονίκη με τις αρχές της, τον Τύπο της, τα λοιπά μέσα ενημέρωσης, τους βιομηχάνους της, την κοινωνία της, γιόρτασε σύνσωμη με την ΑΒΣΘ τα γενέθλια των 30 χρόνων της. Αναμφίβολα, ακόμη, στο διήμερο διεθνές συνέδριο, ήρθαν και το τίμησαν με την παρουσία τους επώνυμες διεθνώς ελληνικές και ξένες επιστημονικές προσωπικότητες, από Ανατολή και Δύση. Σ' αυτό, διατυπώθηκαν απόψεις και προβληματισμοί, για το ρόλο της Ανώτατης Οικονομικής Σχολής το 2.000, που ασφαλώς αξίζει να μας απασχολήσουν, όταν θα έχουν τυπωθεί.

Οι όποιες αμφιβολίες, δλων μας, για το βαθμό επιτυχίας αυτού του εγχειρήματος, του γιορτασμού των 30 χρόνων, σε συνδυασμό με την διοργάνωση του διεθνούς επιστημονικού συνεδρίου, μπορούν εύκολα να διασκεδαστούν, από το περιεχόμενο των επιστολών, που μας έστειλαν δύοι παρέστησαν σ' αυτά, και που δλες θα δημοσιευθούν.

Και, ώ του θαύματος, σε πείσμα της απειρίας μας πετύχαμε! Πέτυχε, δηλαδή, η ΑΒΣΘ, να δώσει προς τα έξω μια εικόνα επιστημονικής σοβαρότητας, καλής οργάνωσης, και αξιόλογων μελλοντικών προοπτικών.

Θα ήθελα, δύνατος, και εδώ να τονίσω πως η βοήθεια, που δέχθηκε η ΑΒΣΘ, από ολόκληρη την πόλη της Θεσσαλονίκης, για την πραγματοποίηση κοινωνικών εκδηλώσεων υψηλού επιπέδου, ήταν αμέριστη και συγκινητική. Και, βέβαια, αποτελεί απλή μόνο λεπτομέρεια το γεγονός, ότι εγώ απηύθυνα προς

δλους την έκκληση για βοήθεια. Η συμπαράσταση της σύσσωμης Θεσσαλονίκης στις εκδηλώσεις μας δόθηκε στην ΑΒΣΘ, σε αναγνώριση των 30 χρόνων κοινωνικής προσφοράς της σ' αυτή την πόλη.

Αν βγαίνει κάποιο δίδαγμα απ' όλη αυτή την τιτάνεια προσπάθεια, που στέφθηκε από (ανέλπιστη;) επιτυχία, αυτό είναι πως όταν προσπαθούμε σοβαρά, μπορούμε να πετύχουμε, σχεδόν, τα πάντα. Ποτέ, όμως, στην απομόνωση. Ανοικτά, με τα προβλήματα και τις δρομες δυνατότητες διαθέτουμε στο σύνολό μας, προς αυτή την κοινωνία της Θεσσαλονίκης και της Β. Ελλάδας, που έχουμε ταχθεί να υπηρετήσουμε. Αυτό είναι το καθήκον μας, και στα πλαίσια του αποδείχθηκε πως μπορούμε να λειτουργήσουμε σωστά. Προβάλλοντας, προς τα έξω, την ύπαρξη της, βέβαια, προβληματικής μας Σχολής. Προβάλλοντάς την, όμως, και στον ελληνικό χώρο και σε Ανατολή και Δύση.

12. 'Εκδοση δύο Τιμητικών Τόμων

Θα κυκλοφορήσουν προσεχώς δύο Τιμητικοί Τόμοι της ΑΒΣΘ. Ο πρώτος περιλαμβάνει επιστημονικές εργασίες για τα 30 χρόνια της ΑΒΣΘ. Ο δεύτερος είναι προς τιμήν του αποθανόντος καθηγητή της Σχολής Γ. Βαρελά.

Οι απόψεις, που περιέχονται στους δύο αυτούς Τόμους δεν δεσμεύουν την ΑΒΣΘ, ούτε αναγκαστικά απηχούν γνώμες της, πάνω στα θέματα διαπραγμάτευσης αυτών των εργασιών. Όπως σε κάθε ανάλογο Τόμο υπάρχουν καλές και λιγότερο καλές εργασίες. Και η αξιολόγησή τους ή η ιεράρχησή τους δεν θα έπρεπε να απασχολεί την πανεπιστημιακή μας κοινότητα.

Στο στάδιο, που τώρα βρίσκεται η ΑΒΣΘ, που λίγο-πολύ βρίσκονται όλα τα ελληνικά ΑΕΙ, το πρόβλημα είναι να επιχειρείται κάποια επιστημονική εργασία. Απ' αυτήν, ένα μέρος της θα είναι εξελίξιμο για τις συνθήκες του 1992. Κάποιο άλλο, δυστυχώς, δεν θα είναι. Όμως, αυτό που ΤΩΡΑ θα έπρεπε να μας τρομάζει όλους είναι το ΤΙΠΟΤΕ!

Τελειώνω, έτσι, το Μέρος I. Στα σχεδόν 5 χρόνια Πρυτανείας μου, πραγματοποιήθηκαν τα παραπάνω, εκτός βέβαια και πέρα από την εργασία ρουτίνας. Θα μπορούσαν να είχαν πραγματοποιηθεί περισσότερα, αν υπήρχε μεγαλύτερη ομόνοια και, επομένως, δυνατότητα προσδιορισμού και επιδίωξης κοινών στόχων.

Το μακρόχρονο διάστημα της Πρυτανείας μου δεν ήταν μόνο εξαιρετικά κουραστικό δεν με εμπόδισε μόνο από το να αφοσιωθώ και να προχωρήσω,

ικανοποιητικά την ερευνητική μου εργασία. Πάνω απ' όλα ήταν πολύ συχνά φθοροποιός και εξαιρετικά απογοητευτική, όταν η ένταση των αντιπαραθέσεων οδηγούσε σε ανεπίτρεπτα χαμηλό επίπεδο πάλης. Πριν απ' όλα, αν πραγματικά αποβλέπουν σε ποιοτική αναβάθμιση των AEI, αποτελεί πρωταρχική ανάγκη η εξύψωση του ήθους και του ύφους των δυοιων αντιπαραθέσεων αναφύονται μέσα στην πανεπιστημιακή κοινότητα. Η επιλογή, από τα δύοια μέλη μιας πανεπιστημιακής κοινότητας του έσχατου εκάστοτε επιπέδου μέσων αντιπαράθεσης είναι ξεκάθαρο πως δυστυχώς, δεν καταρρακώνει μόνο αυτά τα ίδια και την δύοια ηθική, επιστημονική και ανθρώπινη υπόστασή τους, αλλά έχει και θλιβερές προεκτάσεις σε ολόκληρο το AEI.

ΜΕΡΟΣ II

ΤΙ ΔΕΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ

Στο μέρος αυτό έχω, αντικειμενικά, πάρα πολλά προβλήματα για να δικιολογήσω το πως και γιατί τα επιτεύγματα δεν ήταν περισσότερα^α το γιατί, δηλαδή, ενώ, φαινομενικά, θα μπορούσαν να είχαν γίνει και κάποια άλλα θετικά βήματα, αυτά δεν έγιναν.

Θα αναφερθώ σε μερικά μόνο απ' αυτά παρακάτω, που θα είναι υλικά αλλά και άλλα:

1. Αύξηση του βαθμού εξάρτησης των χαμηλόβαθμων μελών ΔΕΠ.

Ασφαλώς κανείς δεν είναι δυνατό ν' αναγορευθεί ως ο κύριος υπεύθυνος του γιατί, στο σημείο αυτό, η εφαρμογή του Ν.1268/82, είχε, εκ διαμέτρου αντίθετα αποτελέσματα, απ' αυτά που σαφέστατα επεδίωκε ο νομοθέτης.

Πράγματι, ο Ν.1268/82 θέλησε να αποδεσμεύσει και να ανεξαρτοποιήσει δύοις περίμεναν, ακόμη, εξέλιξη μέσα στα "AEI, από τον καθηγητή και την τ. καθηγητική έδρα. Οχι μόνο δεν το κατάφερε, αλλά και στη θέση της ξεκάθαρης και μονοσήμαντης μορφής της γνωστής εκείνης εξάρτησης υποκαταστάθηκε ένας, πραγματικά, γρόδιος δεσμός εξαρτήσεων, αλληλεξαρτήσεων, προβλεπόμενων και μη εξελίξεών τους, πιέσεων από κέντρα άνωθεν και κάτωθεν, παντοειδών επιρροών, που ακολουθούν τις "ροές του νερού",

συναλλαγών, που αναφέρονται στο παρόν και στο μέλλον, και πολλά άλλα.

Το αποτέλεσμα όλων αυτών των παραπάνω, που κάθε άλλο είναι παρά σαφή και ξεκάθαρα, είναι αντίθετα το ίδιο συντριπτικά σίγουρο, μονόπλευρο και αδιαφιλονίκητο. Δύστυχός, πρόκειται για ολοκληρωτική απώλεια κάθε είδους και μορφής ανεξαρτησίας! Πρόκειται, ήδη, για εγκάθιδρυση μιας καθολικής εξάρτησης, που έστω και αν κάποιοι θέλανε να την πολεμήσουν, θα τους ήταν αδύνατο να προσδιορίσουν τον εχθρό!

Από την πλευρά μου, ως Πρύτανης της ΑΒΣΘ, θεωρώ αυτήν ακριβώς την εξέλιξη ως τη μεγαλύτερη ήττα μου, αν και είναι σίγουρο πως αποτελεί τη μεγαλύτερη αποτυχία του Ν.1268/82. Γιατί, είναι, πραγματικά, αποκαρδιωτικό, είναι εντελώς ασυμβίβαστο με το όλο κλίμα ελευθερίας και ιδιαίτερα ελεύθερης σκέψης και ελεύθερων επιλογών, που αποτελεί πρωταρχική ανάγκη επιβίωσης των ΑΕΙ, είναι τρομακτικό για το μέλλον, που αναμένει αυτή την χώρα, το φαινόμενο της μαζικής παραγωγής στα ΑΕΙ "άβουλων" δύντων! Ατόμων που, εξαιτίας των ιδιότροπων εξελίξεων του νομικού πλαισίου, που διέπει τα ΑΕΙ, καταλήγουν στο να ενδιαφέρονται, αποκλειστικά, και μόνο για την εξεύρεση και την απομόνωση εκείνων των κινήσεων, που θα τους εξασφαλίσουν την πολυπόθητη προαγωγή. Το έργο τους είναι δύντως δυσχερέστατο με μόνη, όμως, διαφορά ότι δεν περιλαμβάνεται στα καθήκοντά τους! Και, βέβαια, δεν έχει καμία σχέση με την έννοια κα το περιεχόμενο της "αξιοκρατίας".

Φυσικά, υπάρχουν τρόποι αντιμετώπισης αυτού του μείζονος προβλήματος^ο που θα πρέπει ν' αναζητηθούν, υποχρεωτικά, προς την κατεύθυνση της διακοπής των εκλογών ή προαγωγών μελών ΔΕΠ από τον άμεσο περίγυρό τους.

2. Εξαιρετικά μικρή αύξηση των μελών ΔΕΠ

Η παρατήρηση αυτή αναφέρεται στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, που έχει όλο κι όλο 5 πρωτοβάθμιους καθηγητές!

Είναι ξεκάθαρο, πως κάποια νοσηρά συμπτώματα σ' αυτό το Τμήμα, μπορούν ν' αντιμετωπισθούν, αποκλειστικά και μόνο, με την αύξηση του αριθμού των μελών ΔΕΠ, και ειδικότερα στις υψηλές του βαθμίδες. Η ευκολία για συμφωνίες, πιέσεις, αναγνώριση κοινών στόχων, κατάργηση της ισχύος αξιοκρατικών κριτηρίων, κ.τ.λ. είναι εκ διαμέτρου αντίστροφη σε συνάρτηση με τον αριθμό των ατόμων, που εμπλέκονται σ' αυτές. Η σημασία και

αποτελεσματικότητα αρχηγίσκων μικρών ομάδων, που επιδιώκουν να μεγεθύνουν, είναι εξάλλου αντίστροφα σε σχέση με το συνολικό αριθμό τους. Όσο ο αριθμός αυτός ανέρχεται τόσο στις σχέσεις και στη συμπεριφορά τους υπερισχύει το "φαινόμενο της συμπλήρωσης" και περιορίζεται αυτό "της υποκατάστασης" (με την οικονομική έννοια των όρων).

Εκτός λοιπόν από την εφαρμογή πολιτικής λιτότητας στα ΑΕΙ, που δεν επέτρεψε τον πολλαπλασιασμό των μελών ΔΕΠ του Τμήματος Ο.Ε. της ΑΒΣΘ, θα πρέπει να συνυπολογισθεί ως εξαιρετικά σημαντικός παράγοντας και ο παραπάνω. Και, βέβαια, η παράγραφος 2 είναι αλληλένδετη με την 1, δχι μόνο από την άποψη προέλευσης του προβλήματος, αλλά και από την άποψη εξεύρευσης λύσης.

ΜΕΡΟΣ III

ΠΩΣ ΔΙΑΓΡΑΦΕΤΑΙ Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Παρά τις πολλές και ουσιαστικές ιδιορρυθμίες της ΑΒΣΘ, η πορεία της, εντούτοις, δεν μπορεί να νοηθεί ανεξάρτητη από την αντίστοιχη των υπολοίπων ΑΕΙ της Ελλάδας, εφόσον διέπεται από το ίδιο θεσμικό πλαίσιο μ' αυτά. 'Ετσι, εδώ, θ' αναφερθώ στην παιδεία, γενικά, κάτω απ' το πρίσμα της ΑΒΣΘ.

Η κατάσταση, που επικρατεί στην ανώτατη παιδεία μας μπορεί (δυστυχώς), αλλά θα ήταν αυτοκτονία να την αφήσουμε να συνεχιστεί. Αναγνωρίζοντας πως η εφαρμογή ορισμένων σημείων του Ν.1268/82 έχει καταλήξει σε τερατογεννήσεις δεν θίγει κανέναν^o ούτε αυτούς που συνέλαβαν το περιεχόμενό του, ούτε τον ίδιο αυτό Νόμο. Μετατροπές ή βελτιώσεις του, ύστερα από τις εμπειρίες έξη χρόνων εφαρμογής του, θεωρούνται και επιβεβλημένες. Γι' αυτές, εντούτοις, δύως και για τη γενικότερη αντιμετώπιση των οξέων προβλημάτων, στα ΑΕΙ, θα έπρεπε να προηγηθεί μια συμφωνία δλων των κομμάτων, έτσι που να εξαφανισθούν εξ υπαρχής οι τυχόν αντιδράσεις και η "αντιπολιτευτική κριτική". Το ζητούμενο θα είναι "ποιοτική αναβάθμιση" και "αξιοκρατία". Η απλή, όμως, επίκληση και των δύο αυτών έννοιών δεν οδηγεί πουθενά. Χρειάζεται προσπάθεια συγκεκριμενοποίησης.

'Ετσι, θα πρότεινα, σχετικά:

1. Επαναπροσδιορισμός αξιοκρατικών κριτηρίων

Τα μέλη ΔΕΠ δύνανται να εργάζονται, και η εργασία τους να έχει απτά αποτελέσματα. Εκτός από τη διδασκαλία, με την οποία έννοια της, υπάρχει η σαφής υποχρέωση γι' αυτά να κάνουν έρευνα, τα αποτελέσματα της οποίας να δημοσιεύουν, διαλέξεις, συμμετοχή σε συνέδρια κ.τ.λ. Ο βασικός μισθός, λοιπόν, των διαφόρων βαθμίδων του ΔΕΠ επιβάλλεται να προσαυξάνεται, ανάλογα με τον αριθμό (και όχι προς το παρόν και για ευνόητους λόγους, με την ποιότητα, που κι αυτής ο έλεγχος θα μπορεί να προστεθεί σε 3-4 χρόνια, από σήμερα) αυτών των συγκεκριμένων δραστηριοτήτων. Και μόνο τα μέλη του ΔΕΠ με προσαυξήσεις του βασικού τους μισθού να έχουν δικαίωμα προαγωγής. Με μια τέτοια μέθοδο, θα είναι δυνατό σταδιακά να παύσει ο χώρος των ΑΕΙ να είναι καταφύγιο ατόμων, που δεν μπορούν να εξασφαλίσουν απασχόληση έξω απ' αυτά, αλλά και που είναι εντελώς ακατάλληλα γι' αυτά. Είναι, πραγματικά, ακατανόητο το όχι ευτυχώς γενικό αλλά αρκετά διαδεδομένο φαινόμενο μελών του ΔΕΠ, που δεν έχουν να επιδείξουν συγγραφική εργασία επί δεκαετία. Είναι φαινόμενο, που τα ΑΕΙ οποιασδήποτε χώρας, είναι αδύνατο να το αφομοιώσουν, χωρίς τραγικές συνέπειες για το μέλλον τους.

2. Νέος τρόπος εκλογής και προαγωγής μελών ΔΕΠ

Με τις πολύ γνωστές συνθήκες, που επικρατούν στα ελληνικά ΑΕΙ, η εκλογή και προαγωγή μελών ΔΕΠ υπακούθιν σε πληθώρα κριτηρίων, που δύναται αποκλείονται απ' αυτά τα "αξιοκρατικά". Ο Ν.1268/82 μπορεί κάλλιστα να εξακολουθήσει να εφαρμόζεται, στις γενικές του γραμμές και κατευθύνσεις, και ως προς αυτό το σημείο, με την προσθήκη κάποιων αποφασιτικών μεταβολών. Θα μπορούσε λ.χ. και θα έκρινα πως θα είχε πολύ θετικά αποτελέσματα η επιλογή, με κλήρο, του εκλεκτορικού σώματος εκλογής και προαγωγής μελών του ΔΕΠ, σε πανελλαδική κλίμακα. Οι εκλογές και προαγωγές για δύο τις ειδικότητες και για δύο τα ΑΕΙ (με διαφορετικά, φυσικά, κατά ειδικότητα) μελών ΔΕΠ να γίνεται δύο φορές το χρόνο. Με τον τρόπο αυτό, που δεν θίγει την αυτοτέλεια των ΑΕΙ, θα ενισχυθεί η εφαρμογή αξιοκρατικών κριτηρίων και θα εξασθενίσει, σημαντικά, ο βαθμός επιρροής όλων επικίνδυνων και φθοροποιών, για το μέλλον των ΑΕΙ, κριτηρίων.

Και δράττομαι της ευκαιρίας να υπογραμμίσω πως αυτά τα τελευταία δεν είναι, κατά γενικό κανόνα, πολιτικά, έστω κι αν συχνά προβάλλονται προς τα έξω ως τέτοια. Ακόμη, με τον τρόπο αυτό, θα είναι δυνατή η προώθηση ενιαίου τρόπου κρίσης για όλα τα μέλη ΔΕΠ δια των ΑΕΙ.

3. Καλλιέργεια της κρίσης, των γνώσεων και του προβληματισμού

Επιβάλλεται, ακόμη, να καλλιεργηθεί μέσα στα ΑΕΙ ένα σταδιακά ανερχόμενο επίπεδο κρίσης, γνώσεων και προβληματισμού ολόκληρης της πανεπιστημιακής κοινότητας. Είναι απαραίτητο, το κάθε μέλος της χωριστά και όλα μαζί να εξετάζουν μεθοδικά τις επιλογές τους και να γνωρίζουν τις συνέπειές τους. Διαφορετικά, ο χώρος των ΑΕΙ, εξελίσσεται σε σύνολο ατόμων, που υποστηρίζουν θέσεις και απαιτούν παροχές, των οποίων οι συνέπειες θα είναι αντίθετες από τις εκάστοτε αναμενόμενες και επιθυμητές.

Π.χ. είναι ή θα έπρεπε να είναι παγκοίνιας γνωστό, από σωρεία ερευνών σε διάφορες χώρες της υφπλίου, πως κάθε γενικευμένη και αδιάκριτη κοινωνική παροχή καταλήγει, αναγκαστικά, προς δύσκολος των πλουσιότερων και σε βάρος των πτωχότερων. Κι αυτό, ακριβώς αυτό, ήταν το αποτέλεσμα των γενικευμένων παροχών, στο χώρο της ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης.

Πρέπει, λοιπόν, να πάνσουμε να μιλούμε μέσα στα ΑΕΙ με "slogans", που η βάση τους αγνοεί την πραγματικότητα, και να κατηγορούμε όσους δεν συμφωνούν μ' αυτά. Γιατί αυτό που δλοι θέλουμε είναι η εφαρμογή ενός δίκαιου συστήματος κατανομής των κρατικών πόρων στα ΑΕΙ. Αυτό, που εδώ και χρόνια εφαρμόζεται είναι άδικο και συμβάλλει, στο βαθμό της συμμετοχής του, στο να κάνει ανισότερη, στον τόπο μας, την κατανομή του εισοδήματος.

4. Οι μεταπτυχιακές σπουδές

Η υλοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών, στη χώρα μας, επιβάλλεται για πάρα πολλούς λόγους, που φυσικά δεν είναι εδώ ο χώρος ανάλυσής τους. Εδώ, θα ήθελα, μόνο να εκφράσω το φόβο, πως κάτω από τις συνθήκες που επικρατούν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, σε συνδυασμό και με το υψηλό ποσοστό ανεργίας, υπάρχουν μεγάλες πιθανότητες υποκατάστασης του πτυχίου από τον μεταπτυχιακό τίτλο* πράγμα, φυσικά, ανεπιθύμητο. Γι' αυτό, και

. / .

πιστεύω πως επιβάλλεται πριν την υλοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών, στην Ελλάδα, η προσπάθεια αναβάθμισης των πτυχιακών σπουδών.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να εκφράσω την ευχή της προσπάθειας σύγκλησης, το γρηγορότερο δυνατό, μιας ολιγοπρόσωπης διακομιστικής επιτροπής, για τα προβλήματα της ανώτατης εκπαίδευσης. Σ' αυτήν, θα έπρεπε να απομονωθούν τα σημεία κοινής αποδοχής (που, ασφαλώς, θα είναι πολυάριθμα), και με βάση αυτά να προγραμματισθούν στόχοι βραχυπρόθεσμοι, μεσοπρόθεσμοι και μακροπρόθεσμοι.

Το μέλλον των παιδιών του ελληνικού λαού, όλα, ανεξάρτητα, τα κόμματα το θέλουν λαμπρό. Επομένως, τα ΑΕΙ πρέπει να είναι κατ' εξοχήν, χώρος συναίνεσης και όχι χώρος αλληλοσπαραγμού.

Κι αν κάτι τέτοιο πραγματοποιηθεί, και ο ρόλος των εκάστοτε Πρυτάνεων θα είναι ευκολότερος αλλά και το έργο τους πιο αποδοτικό^o η εφαρμογή του Ν.1268/82 ευκολότερη, οι αποπροσανατολισμοί του Φ.Κ. δυσχερέστεροι και η επιδίωξη κοινών στόχων πιο εφικτή.

Μαρία Νεγρεπόντη-Δελιβάνη

Θεσσαλονίκη 20.4.1988

Πρύτανης-Καθηγήτρια

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****